

Жума хутбаси

06:00 / 26.05.2023 22846

يَفَلُّكُلًا نَزَحَ نُبِّمَ كَحُلًا نَع
أَنْدِشَ لَأَقُ هُنَعُ هَلَلًا يَضَر
يَلَصَّ هَلَلًا لُوسَرَ عَمَّ عُمُجُلًا
مَأَقَفَ مَلَسَّو هَيْلَعُ هَلَلًا
سُوقُ وَأَصَعُ يَلَعُ أَيُّكَ وَتُمْ
هَيْلَعُ يَنْثَأُ هَلَلًا دِمَحَفَ
تَأَبِّي طِئَاتُ فَيَخِ تَأْمَلَكِبَ

أَهْيَا أَيَّي: لَأَقِمْ ثِيَابَكَ رَابِعًا
أَوْقِي طُتْ نَلْ مُكِّنَا، سَأَنْلَا
مُتْرَمًا أَمَّا لَكَ أَوْلَعَفَاتٌ نَلَوُ
أُورَشُبًا أَوْ أُودِدَسَ نَكَلَو، هِب
دَمَحًا أَوْ دُوَادَ وَبَأْ هَاوَر.

Ҳакам ибн Ҳазн Кулафий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам билан жумага ҳозир бўлдик. У зот асо ёки камонга суюнган ҳолда туриб, енгил, гўзал ва муборақ калималар ила Аллоҳга ҳамду сано айтдилар. Сўнгра: «Эй одамлар, сизлар мен амр қилган нарсанинг ҳаммасига тоқат ҳам, амал ҳам қила олмайсизлар. Лекин собитқадам ва башоратли бўлинглар», - дедилар».

Абу Довуд ва Аҳмад ривоят қилишган.

هَلَلَايِضَرَ رَمْعَ نُبَانَعِ
يَبْنَلَا نَاكَ: لَأَقِمْ أَمُّهُ نَعِ
مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلَلَايِصَ
مُتْ دُعَقِي مَثِ أَمِّيَأَقِ بُطَخِي

эдилар».

Насоий ривоят қилган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон минбарга чиқсалар, муаззин азондан фориғ бўлгунича ўтирар эдилар. Сўнгра тик туриб хутба қилар, кейин ўтириб, гапирмас ва яна туриб хутба қилар эдилар», – дейилган.

Бошқа бир ривоятда эса:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг икки хутбалари бўлиб, уларнинг орасида ўтириб олар эдилар. Уларда Қуръон ўқир ва одамларга эслатмалар қилар эдилар», – дейилган.

يَضْرَعُ رَمْسًا نَبِيًّا رَجُلًا نَعِ
يَلْصُقُ أَتْنُكَ لِقَاقُ هُنَّ هَلْ لَ
هَلْ لَ يَلْصُقُ هَلْ لَ لُؤْسَ رَعَمِ
تَنَّاكَ فَمَلَسَ وَهِيَ لَعِ
هُتَبُطُخٌ وَأَذْصَقُ هُتَالِصِ
إِلْءَسْمَخُ لَأَوْرَ .أَذْصَقِ
يُرَاخُبُ لَأ

رَامَعُ أَنْبَطُخُ : لِئَاوُ وَبَأَلُاقُ
لَزَنُ أَمَلَفُ ، غَلْبُأُو زَجُ وَأَفُ
دَقَلُ ، نَاطُقِي لَأَبَأُ أَي : أَنْلُقُ
تَنْكُ وَوَلَفُ ، تَزَجُ وَأُو تَغَلْبُأُ
يُنَا : لَأَقَفُ ، تَسْفَنَتُ
يَلَصُ هَلَلُ لَأُوسَرُ تُعَمَسُ
«نَا» : لُوقِي مَلَسُ وَهَيْلَعُ هَلَلُ
رَصُقُ وَ لُجْرُ لَأِةَالُ صَلُوطُ
، هَهُقُ فُ نَمُ هُنَيْمُ هِتَبُطُخُ
أُورُ صُقُ أَوَ ةَالُ صَلُ لَأِ أُولِي طَأْفُ
نَأِي بُلُ لَأِ نَمُ نَأُو ، ةَبُطُخُ لَأِ
دَمُحُ أُو مَلَسُ مُ هَأُورُ . أَرْحَسُ

Жобир ибн Самура розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Мен Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан намоз ўқир эдим, у зотнинг намозлари ҳам, хутбалари ҳам қисқа, лўнда бўлар

эди», - дедилар».

Бешовларидан фақат Бухорий ривоят қилмаган.

Абу Воил: «Аммор бизга хутба қилди. У хутбани мўъжаз ва балоғатли қилди. Биз унга: «Эй Абу Яқзон, батаҳқиқ, балоғатли ва мўъжаз қилдинг. Агар бир нафас узайтирганингда, яна ҳам яхши бўлар эди», - дедик. Шунда у: «Мен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг: «Киши намозининг узунлиги ва хутбасининг қисқалиги фикҳидан далолатдир. Намозни узун, хутбани қисқа қилинглр. Баёнда сеҳр бордир», - деганларини эшитдим», - деди».

Муслим ва Аҳмад ривоят қилишган.

لَا أَقُوهُ نَعُهُ لَلَا يَضُرُّ رَبَّ أَجْ نَع
هُ لَلَا يَلْصُقُ يَبْنَلَا نَاك
تَرْمُحَا بَطَخَ إِذَا مَلَسَ وَهُيَلَع
دَتُ شَاوُ، هُتُ وَصَ الْغَوُ، هَانُ يِع
رُذْنُ مُهُنَاكُ يَّتَحُ هُبَضَغ
مُكَّحَّ بَصُ: لُوقَي، شُيَج
أَنَا تَتُّعُ ب: لُوقَي وَ، مُكَّاسَمَو
نُزُقَي وَ، نُنَيَاتَاهَاكُ عَاسَلَاو
ةَبَّابُّ سَلَا هُيَغَبُّ صَا نُنَيَب

دُعَبْ أُمَّ أُولُوقِي وَ، يَطْسُ وُلَاو
بَاتِكَ ثِي دَخْلَا رِيخٌ نِإْفِ
دَمْحُمُ يَدَهُ يَدَهُ لَأُرِيخُو، هَلَلَا
لُكَو، أَهَاتَا دُحْمُ رَوْمُ أَلَا رَشَو
أَنَا أُولُوقِي مُمْتٌ، هَلَلَا لَصِي هَعْدِبِ
هَسْفَنَنْ نَمِنْ مَوْمُ لُكَبِ يَلْوَأُ
نَمَو، هَلْهَالَفِ أَلَامَ كَرْتُ نَمِ
يَلِإْفِ أَعَايِضُ وَأَنْ يَدَا كَرْتِ
مَلْسُمُ هَاوَرُ. يَلَعَو
يَأْسُنْ لَأَو

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон хутба қилсалар, икки кўзлари қизариб, овозлари кўтарилиб, ғазаблари шиддатли бўлиб, худди «Устингизга эрталаб ё кечқурун душман келиб қолади», деб лашкарни огоҳлантирувчи кишига ўхшаб қолар эдилар. У зот: «Мен билан қиёмат мана бундай бўлиб қолганда юборилдим», - деб кўрсатгич ва ўрта бармоқларини бирлаштириб кўрсатар эдилар. Яна: «Аммо баъду, гапнинг яхшиси Аллоҳнинг Китобидир. Ҳидоятнинг яхшиси Муҳаммаднинг ҳидоятидир. Ишларнинг ёмони

янги пайдо бўлганларидир. Ҳар бир бидъат залолатдир», - дер эдилар. Ва яна: «Мен ҳар бир мўмин учун унинг ўз жонидан ҳам қимматлиман. Кимнинг ортидан мол қолса, унинг аҳлигадир. Кимнинг ортидан қарз ёки зое (бола) қолса, менга ва менинг зиммамгадир», - дер эдилар».

Муслим ва Насоий ривоят қилган.

Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бизларга ҳожат хутбасини ўргатдилар:

«Аллоҳга ҳамд бўлсин! Ундан ёрдам сўраймиз, Унга истиғфор айтамиз. Шаррларимиздан, яъни амалларимизнинг ёмонлигидан Аллоҳдан паноҳ сўраймиз. Кимни Аллоҳ ҳидоятга бошласа, уни залолатга кетказувчи йўқдир. Кимни Аллоҳ залолатга кетказса, уни ҳидоят қилувчи йўқдир. «Аллоҳдан ўзга ибодатга сазовор зот йўқ», деб шаҳодат берурман ва «Муҳаммад - Аллоҳнинг Расули», деб шаҳодат берурман».

Сўнгра уч оятни ўқир эдилар:

«Эй иймон келтирганлар! Аллоҳга ҳақиқий тақво қилинглар, фақат мусулмон бўлган ҳолингиздагина вафот қилинглар».

«Эй одамлар! Сизни бир жондан яратган ва ундан унинг жуфтини яратган Роббингиздан қўрқингиз!»

«Эй иймон келтирганлар! Аллоҳга тақво қилингиз ва тўғри гапни гапирингиз...»

Бешовларидан фақат Бухорий ривоят қилмаган. Лафз Насоийники.

نُبَّهَةٌ رَاحِلَةٌ نَبْنَعُ
هُنَّ عُهُلٌ لِيَضْرِبْنَ أُمَّنَّ لِي
يَفْنَمُ الْإِخْتِظِ فَحِ أُمَّنَّ تَلِاقُ

هَلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا لُؤْسَر
لُكْ أَهْبُ بَطْخِي ، مَلَّسَوِ هَيْلَع
أَنْرُونَتْنَاكَ وَ تَلَّاقِ ، عُمُج
يَلَّصْ هَلَلَا لُؤْسَر رُونَتَو
هَأَوْر . أَحَّو مَلَّسَوِ هَيْلَع هَلَلَا
دُوَادُ وَبَأُو مَلَّسُم

Ҳориса ибн Нуъмоннинг қизлари розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Мен «Қоф»ни Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг оғизларидан, жумада хутба қилганларида ёдлаб олганман. Бизнинг таннуримиз билан Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг таннурлари бир эди».

Муслим ва Абу Довуд ривоят қилишган.

هَلَلَا يَضَرَّ عَزِيْرُهُ يَبَأُ نَع
هَلَلَا يَلَّصْ يَبَّنَلَا نَع ، هُنَع
عَبْطُخِي لُكْ : لَاقِ مَلَّسَوِ هَيْلَع
يَهْفُ دَهَشَاتْ أَهْيَفَ سَيْل

بَاخْصَاءُ هَاوِرٍ ۚ ءَامُ دَجْلٍ اِدْيَلَاكُ ۚ نَنْسَلَا

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ичида ташаҳҳуд бўлмаган ҳар бир хутба худди мохов қўлга ўхшашдир», - дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

«Жума ҳақидаги оят ва ҳадислар» китобидан